

Những lợi ích công nhậm vào Bắc, NATO và EU của Tổng thống Mỹ đắc cử Donald Trump đã khiến các chính trường gia tại châu Âu phải nghĩ đến một thách thức mà họ từng hy vọng sẽ không phải đối mặt, đó là việc lên đầu tiên tại sau Chiến tranh Thế giới thứ 2, một Tổng thống Mỹ ca ngợi việc châu Âu tan rã.

Sau nhiều tuần chờ đợi, giới ngoại giao châu Âu ngày 16/1 đã được nghe những lời nói công khai rõ ràng của ông Trump khi đánh giá thấp vai trò của những trụ cột

quan hệ xuyên Đại Tây Dương - một trong những định mệnh truyền thống thân cận nhất của nước Mỹ. Trong khi Chính phủ của bà Angela Merkel đang cố gắng "hạ nhiệt" chính trị sau bài trả lời phỏng vấn của ông Trump đăng trên tờ "Times" (Anh) và "Bild" (Đức), giới chức Berlin đã không thể kiềm chế cơn tức giận khi Thủ tướng của họ được so sánh với Tổng thống Nga Vladimir Putin, rồi những cáo buộc liên quan đến chính sách tài khoản của bà Merkel. Ngoại trưởng Frank-Walter Steinmeier cho rằng những bình luận của ông Trump là điểu "thật ngớ ngẩn". Tổng thư ký NATO Jens Stoltenberg và Chủ tịch Ủy ban đối ngoại của Quốc hội Đức Norbert Röttgen đều nói với tờ "Financial Times" rằng những nhận xét của ông Trump cho thấy "sự đoàn kết chính trị của các nước phương Tây chắc có nghĩa lý gì đối với ông".

Sự thay đổi hoàn toàn cách nhìn của Washington đối với châu Âu là một điểu khó tưởng tượng. Mỹ là một phần không thể tách rời với an ninh châu Âu sau Chiến tranh thế giới thứ hai, còn các thỏa thuận thương mại đã khiến Đại Tây Dương là một trong những hành lang thương mại có sức hút lớn nhưn hợp đồng nhất thế giới.

Vấn đề đặt ra với EU là liệu những cú sốc của ông Trump đối với Brexit có làm tăng thêm sự chia rẽ và thách thức của EU, hay sẽ tạo ra một liên minh để cùng nhau chống lại một mối đe dọa mà họ cảm nhận được. Manuel Valls, cựu Thủ tướng Pháp và là một ứng cử viên của phe trung lập cho cuộc bầu cử tổng thống sắp tới tại Pháp, đã lên tiếng kêu gọi: "Chúng ta, những người châu Âu, phải đoàn kết lại và nói cho họ biết chúng ta là ai". Ông kêu gọi các nước trong EU hãy gắn kết với nhau hơn nữa trong vấn đề quốc phòng và cùng nhau thống nhất lập trường công nhận đối với Brexit để đưa ra cảnh báo cho những nước nào có ý định rời bỏ EU.

Theo lời một nhà ngoại giao cấp cao EU làm việc với vấn đề đàm phán Brexit, khi Anh càng tìm kiếm sự ủng hộ của Mỹ thì những nước EU lại càng muợn gắn kết cùng nhau. Sự đoàn kết trong EU mà Thủ tướng Đức kêu gọi trở nên quan trọng hơn bao giờ hết và bà cũng nhận thấy trách nhiệm để biết của nước Đức trước thách thức hiện nay.

Giống như nhiều người tại Berlin, ông Röttgen cho biết ông từng hy vọng ông Trump sẽ có cách tiếp cận vấn đề mềm mỏng hơn khi ngày tuyên bố nhậm chức của ông đang đến gần. Tuy nhiên, "ông Trump đã không thay đổi chút nào cả, ông ý nói lại đúng như quan điểm của ông khi ra tranh cử... Có một thách thức rằng ông coi NATO là lợi thế và ông cũng không cảm thấy gì nếu như EU chia tách, chúng tôi ông không quan tâm gì đến sự thống nhất của các nước phương Tây".

Một số chính trị gia tại châu Âu, những người từng tiếp xúc với ông Trump khi đi ra bên ngoài Mỹ đều cho rằng các dấu hiệu lo ngại là có cả số. Trong cuộc điện đàm sau cuộc bên ngoài Mỹ, câu hỏi đầu tiên mà ông Trump hỏi Chủ tịch Hội đồng châu Âu Donald Tusk là liệu nước nào trong EU sẽ là nước tiếp theo rời EU. Câu hỏi này được coi là cách thể hiện quan điểm chính sách của ông Trump, đánh dấu một cuộc cách mạng đổi thay trong quan hệ của Mỹ với những cường quốc tại châu Âu, đảo lộn vai trò lịch sử to lớn là cùng nhau xây dựng liên minh châu Âu sau thời kỳ chiến tranh.

Trong những năm gần đây, dưới thời của Tổng thống Barack Obama, Mỹ vẫn tiếp tục là lực lượng giữ gìn ổn định trong thời kỳ có nhiều biến động tại châu Âu, như thời kỳ khủng hoảng đồng Euro hay sự can thiệp của Nga tại Ukraine. Với việc cố gắng cho Brexit, ông Trump như đang cố gắng chia tách các nước trong khối ra khỏi EU. Một số đồng nghiệp châu Âu đã chấp nhận nhìn xét của Trump để nói đi đôi hướng đang mong muốn, chẳng hạn như Phong trào 5 Sao (M5S) tại Italy kêu gọi tiến hành trưng cầu dân ý và vẫn để thành viên của khu vực đồng tiền chung châu Âu, hay cho rằng châu Âu cần phải thay đổi khi thế giới đang thay đổi.

Một số nhà ngoại giao châu Âu cho rằng nên chấp nhận quan điểm xuyên thủng đổi với vấn đề Nga và NATO, còn nước Mỹ nên giữ nguyên những hiệp định đã ký kết với Iran. Một nhà ngoại giao cấp cao châu Âu cho rằng các nhận xét của Tổng thống được cả Mỹ rất rõ ràng và công khai, do đó các bộ trưởng, các nhà ngoại giao châu Âu đều tỏ ra hết sức lo ngại về các kế hoạch của ông Trump khi ông chính thức trở thành Tổng thống Mỹ.

Bên lề cuộc họp các ngoại trưởng EU diễn ra tại Brussels (Bỉ), ông Steinmeier cho rằng không chỉ chính sách đối ngoại mà cả chính sách thương mại của Mỹ cũng sẽ gây tranh cãi cùng với những cảnh báo về các dấu hiệu của khủng hoảng bên ngoài. Ngoại trưởng Pháp Jean-Marc Ayrault cho rằng EU phải đoàn kết thặng nhứt cùng nhau trước những lời bình luận của ông Trump. Ông Ayrault cho rằng đổi với vấn đề Brexit, cách tốt nhất để châu Âu bảo vệ mình là phải đoàn kết thành một khối và không được quên rằng sức mạnh của châu Âu nằm trong sự đoàn kết của người châu Âu.

Tài liệu " [Financial Times](#) " (ngày 17/1)

Mở Anh (gt)